

POSUDEK OPONENTA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno studenta/studentky: Sabina Holanová.....

Název práce: Analýza spotřební daně z tabákových výrobků a vybraných protikuřáckých politik v České republice v letech 2004-2018.....

Jméno oponenta práce: Ing. Josef Klement.....

	1	2	3	4
Hodnocení tématu samého (bez ohledu na studenta):				
1.1 Nakolik je téma práce aktuální a významné?	☒	☐	☐	☐
1.2 Jak náročné je téma na teoretické znalosti?	☐	☒	☐	☐
1.3 Jak náročné je téma na praktické zkušenosti či práci v terénu?	☐	☐	☒	☐
1.4 Nakolik je dostupnost podkladových materiálů obtížná?	☐	☐	☒	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Bod 1.1: Kouření patří mezi činnosti s negativními následky pro lidské zdraví, což také často zaznívá z úst politiků při tradičním zvyšování spotřebních daní. Na druhé straně však život každého člověka nevyhnutelně skončí smrtí a historie prokázala, že celá společnost prosperuje právě tehdy, když v období mezi narozením a smrtí může jedinec svobodně rozhodovat o svém osudu. Díky svobodnému jednání nejen že jednotlivec maximalizuje svůj užitek, ale skrze volnotržní aktivity prosperuje celá společnost. Prodej tabákových výrobků je však významným zdrojem prostředků pro státní rozpočet, což je kromě altruistických pohnutek významným faktorem v boji proti kouření. Téma protikuřáckých politik neztrácí ani po smrti předsedy Senátu pana Jaroslava Kubery, celoživotního bojovníka za ideály svobody (a kouření) na aktuálnosti.

Popř. ostatní: Nižší ohodnocení náročnosti na práci v terénu a dostupnosti podkladových materiálů není způsobeno prací autora – data jsou většinou dostupná online.

2. Hodnocení struktury a logické provázanosti práce:

2.1 Nakolik je struktura práce logická a přehledná?	☒	☐	☐	☐
2.2 Nakolik využívá autor aktuálních a vhodných pramenů?	☐	☒	☐	☐
2.3 Jak vhodně zvolil autor metody ve vztahu k tématu?	☒	☒	☐	☐
2.4 Nakolik dostatečně a funkčně autor vybavil práci zejména nepřevzatými grafy, tabulkami, daty, přílohami apod.?	☒	☐	☐	☐
2.5 Jaká je úroveň vzájemné kompatibility mezi prvky základní linie práce: téma – zadání práce – cíl – struktura – závěry?	☒	☐	☐	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Bod 2.1: Práce je vnitřně kompaktní, logicky a přehledně strukturována. Jednotlivá témata teoretické části jsou vhodně vybrána pro analýzu praktické části.

Bod 2.5: Kompatibilita jednotlivých prvků práce je na dobré úrovni. Teoretická i praktická část vedou k naplnění cíle práce a výsledky jsou prezentovány v závěru. Pro příště bych však autorce doporučil již v úvodu práce více rozvést hlavní použité metody (alternativně do práce zakomponovat kapitolu informující čtenáře o metodologii práce).

3. Hodnocení kvality textu práce:

3.1 Jak hluboce a kvalitně autor téma analyzoval?	☒	☒	☐	☐
3.2 Zformuloval autor cíl práce jasně a logicky strukturovaně?	☒	☐	☐	☐
3.3 Nakolik autor naplnil vytčený cíl práce a schválené zadání práce, jehož je cíl součástí?	☐	☒	☒	☐
3.4 Jak hluboce a kvalitně autor zpracoval teoretickou část práce?	☐	☒	☐	☐
3.5 Jak hluboce a kvalitně autor zpracoval praktickou, resp. analytickou část práce?	☒	☐	☐	☐
3.6 Nakolik jsou závěry práce logicky strukturované a kvalitní a jakou obsahují míru přidané hodnoty?	☒	☐	☐	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Bod 3.2: Cíl práce je jasně specifikován zejména v úvodu práce (viz níže).

Cíl práce ze zadání:

Cílem práce je analyzovat regulaci kouření a zhodnotit její efektivnost a hospodářsko-politické konsekvence v České republice v letech 2004 – 2018. Regulace je realizována především prostřednictvím spotřební daně z tabákových výrobků.

Cíl práce z úvodu:

Cílem této práce je pokusit se analyzovat vybrané protikuřácké politiky a zjistit, jestli jsou účinné či nikoliv, dále zjistit, jak vysoké jsou náklady spojené s kouřením v ČR.

Bod 3.3: Autorka čelila při zpracování práce zejména problémům se získáním relevantních dat a podkladů (například vyčíslení nákladů spojených se zdravotní péčí, kdy ani Ministerstvo zdravotnictví relevantním odhadem přizpůsobeným pro ČR nedisponuje), což je bohužel do jisté míry nedílnou součástí každého bádání. Přesto se jedná o kvalitně zpracovanou bakalářskou práci. Autorce se tedy podařilo splnit vytyčený cíl pouze částečně.

Bod 3.4: Teoretická část (15 str., 37 % těla práce) poskytuje dostatečnou teoretickou základnu pro analytickou část. Autorka se zde zabývá státním rozpočtem, jeho příjmy a výdaji, daňovou teorií, kde nechybí Lafferova křivka, či Ramseyovo pravidlo (zde bych autorce doporučil, aby samostatnou kapitolu tvořil text rozhodně delší než jeden odstavec). Následuje teoretický rozbor daňové soustavy ČR, včetně historie, či rozdělení na přímé a nepřímé daně. Samostatná kapitola je věnována hrubému domácímu produktu (doporučuji nejen v názvech kapitol nepoužívat zkratky). Oceňuji, že v práci nechybí teorie státních zásahů v podání Murray Rothbarda. Poslední kapitola věnovaná elasticitě poptávky by pravděpodobně zasloužila

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.

Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

rozšířit (jedná se v podstatě o jeden odstavec). Autorka prokázala práci se zkrácenými citacemi (pravděpodobně za pomoci citačního manažeru Zotero), což chválím. Jedná se o jeden ze základních požadavků kladených na kvalifikační práce. Pro příště je však nezbytné uvádět zkrácenou citaci (autor rok) ještě ve větě, ke které citace patří (ne až za tečkou). Kvalitu textu bohužel snižují překlapy a chyby.

Bod 3.5: Praktická část (26 str., 63 % těla práce) se dělí na šest okruhů, a i přes výše zmíněný problém nedostatku dat lze říci, že analýza je poměrně široká. Značnou část prostoru autorka věnuje spotřební dani z tabákových výrobků. Kladně hodnotím, že zde nechybí popis právní úpravy. Navazuje výpočet spotřební daně, vývoj sazeb spotřební daně a vývoj spotřeby cigaret. Zajímavý je například graf 9 (str. 23) popisující prakticky neustálý růst příjmů spotřební daně z tabákových výrobků. S rostoucím zdaněním je však patrný mírný pokles spotřeby, což je i jedním ze závěrů předložené práce. Také graf 12 (str. 28) zaujme – dává do souvislosti spotřebu cigaret a počet osob ukrajinského původu na našem území, kdy je patrná určitá korelace mezi proměnnými.

Následuje komparace dostupnosti cigaret ve vybraných státech (zdanění tabákových výrobků, průměrné příjmy, spotřeba cigaret). Kapitola by mohla být více průkazná, kdyby byl počet komparovaných zemí vyšší, či kdyby byl výběr států náhodný. Autorka dochází k závěru, že nejlepším způsobem, jak odradit od spotřeby je skutečně zvýšená cena prostřednictvím zvýšeného zdanění.

V následujících kapitolách jsou rozebrány další protikuřácké politiky, jako zákaz reklamy, odrazující obrázky a nápisy na krabičkách či přijetí „protikuřáckého zákona“.

Poslední část je věnována problematice vyčíslení nákladů na kouření. Jedním ze závěrů je ten, že Ministerstvo zdravotnictví nedisponuje vlastní studií vyčíslovací náklady spojené s kouřením. Využívá se odhad na úrovni 2 % HDP, který však platí pro celosvětové náklady s kouřením a dle autorky neodpovídá situaci ČR. Rozsah bakalářské práce bohužel neumožnil vytvořit vlastní odhad nákladů, což by však mohl být vhodným cílem navazující magisterské práce.

Praktická část působí propracovaně. Vzhledem k chybějícím datům se autorce podařilo splnit vytyčený cíl pouze částečně. Přesto právě informace o chybějící analýze a nedostupných datech jsou zajímavým a relevantním výsledkem autorčina výzkumu.

Bod 3.6: Závěry práce jsou formulovány srozumitelně, autorka nepřechází do stylu pouhého popisu, ale daří se mu strukturovaně přicházet s výsledky svého výzkumu.

Popř. ostatní:

4. Hodnocení formy a stylu práce:

4.1 Jaká je formální úprava práce?	☒	☐	☐	☐
4.2 Jaká je kvalita citací a odkazů? Jsou identifikovatelné zdroje?	☒	☐	☐	☐
4.3 Jaká je stylistická úroveň práce, zejména používání správné ekonomické terminologie?	☐	☐	☒	☐

Slovní hodnocení (několik vět), zejména:

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.

Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.

Bod 4.2: Veškeré použité zdroje a citace jsou v práci jasně dohledatelné. Jen je třeba uvádět zkrácené citace ještě před tečkou. Bohužel musím konstatovat, že práci poškozují gramatické chyby a překlepy.

5. Celkové hodnocení:

Bakalářská práce s názvem Analýza spotřební daně z tabákových výrobků a vybraných protikuřáckých politik v České republice v letech 2004-2018 autorky Sabiny Holanové patří mezi povedené práce vznikající na Národohospodářské fakultě VŠE. I přes problémy se získáním relevantních dat lze říci, že cíl práce byl do jisté míry splněn. Samotný poznatek o tom, že ani Ministerstvo zdravotnictví ČR nedisponuje vlastní analýzou nákladů souvisejících s kouřením je svým způsobem podstatný výsledek. Autorka prokázala schopnost práce s citacemi a zdroji. Zejména v praktické části prokázala jistou nápaditost (korelace mezi počtem ukrajinských osob na našem území a spotřebou cigaret), kterou hodnotím kladně. Práce splňuje z hlediska kvality obsahu, rozsahu a formálních náležitostí požadavky z Metodiky NF a v případě výborné obhajoby souhlasím se známkou výborně.

6. Otázky a připomínky k obhajobě:

Jaký je názor autorky na oprávněnost zásahů cílících na ochranu zdraví obyvatel? Klaní se autorka spíše k paternalistickým představám nebo k názoru založeném na individuální zodpovědnosti a svobodě jednotlivce? Existují výjimky?

Navržená známka: velmi dobře

Datum: 28.1.2020

.....
Podpis oponenta práce

Instrukce pro zpracovatele: Autor posudku musí vyplnit slovní hodnocení k vyznačeným bodům, které jsou pro hodnocení práce, zejména u obhajoby, stěžejní, a proto hodnocení musí mít přiměřenou vypovídací schopnost.

Pozn.: způsob klasifikace: 1 = výborně, 2 = velmi dobře, 3 = dobře, 4 = nedostatečně.